

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun poikkeuksellisesta alentamisesta vuonna 1991

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että yksityisen työnantajan kansaneläkemaksua alennetaan työllisyyden tukemiseksi vuoden 1991 alusta saman vuoden syyskuun loppuun yhdellä prosenttiyksiköllä kuluvan vuoden tasosta. Valtion vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä alimpaan kansaneläkemaksuluokkaan 1 päivästä heinäkuuta 1991 lukien tuleva 0,25 prosenttiyksikön alennus jatkuu vuoden loppuun.

Yhden prosenttiyksikön kansaneläkemaksun alennus keventää yritysten maksurasitusta noin 1,1 miljardilla markalla vuodessa. Kansaneläkelaitoksen tulot vähenevät samalla markkamäärällä, jonka valtio tulee suorittamaan kansaneläkerahastoon kansaneläkelain 59 §:n perusteella.

Lainmuutos, joka liittyy vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen, on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Kansaneläkelain 3 §:n 2 momentin (956/72 ja 307/82) mukaan työnantajan kansaneläkemaksua peritään liiketoiminnan pääomavaltaisuudesta riippuen joko 4,25, 4,75 tai 5,25 prosenttia työntekijälle suoritettua ennakkoepennän alaisen palkan määrästä. Kansaneläkemaksun suuruudesta on kuitenkin viime vuosina säädetty yksivuotisilla laeilla, joiden mukaan maksua on peritty joko suurempana tai pienempänä kuin kansaneläkelain 3 §:n 2 momentissa on säädetty.

Kansaneläkemaksuluokan määräytymiseen liittyvää säännönmukaisten poistojen rajaa korotettiin 200 000 markasta 300 000 markkaan vuoden 1987 alusta (1040/86).

Vuodelta 1990 suoritettava työnantajan kansaneläkemaksu vahvistettiin (1246/89) yksityiselle työnantajalle 3,40, 4,45 tai 5,05 prosenttik-

si palkoista sekä julkiselle sektorille: valtiolle, kunnalliselle liikelaitokselle, Ahvenanmaan maakunnalle, kunnalle ja kuntainliitolle, seurakunnalle ja muille niihin rinnastettaville yhtymille 3,95 prosentiksi palkoista. Valtion liikelaitoksista annetun lain (627/87) mukaisia liikelaitoksia on niiden taloudellisten toimintaperiaatteiden vuoksi pidetty kilpailuasemaltaan yksityisen yritystoiminnan piiriin kuuluvina vuodesta 1988 lukien kansaneläkemaksun suuruutta määrättäessä.

Kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta 30 päivänä marraskuuta 1990 annetun lain (1024/90) 3 §:n mukaan yksityisen sektorin työnantajalta sekä sellaiselta valtion liikelaitokselta, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia, peritään vuonna 1991 kansaneläkemaksua ensimmäiseltä puolelta vuodelta yrityksen pääomavaltaisuudesta riippuen 3,40, 4,45 tai 5,05 prosenttia ennakkoepennän alaisen palkan määrästä. Maksun suu-

ruus on 1 päivästä heinäkuuta 1991 lukien 3,15, 4,45 tai 5,05 prosenttia.

Valtion ja sen muun laitoksen kuin edellä mainitun liikelaitoksen, Ahvenanmaan maakunnan, kunnallisen liikelaitoksen, kunnan ja kuntainliiton, evankelis-luterilaisen kirkon, sen seurakunnan ja seurakuntainliiton sekä ortodoksien kirkkokunnan ja sen seurakunnan kansaneläkemaksu on kaikilla sama eli 3,95 prosenttia palkoista. Laki liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1991.

Taloudelliset näkymät yritysten kilpailukyvyn suhteen ovat heikkenemässä ennakoitua nopeammin. Sen vuoksi olisi työllisyyden tukemiseksi yksityisen työnantajan kansaneläkemaksua alennettava jo aiemmin tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetun lisäksi.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan, että yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun suuruus olisi yrityksen pääomavaltaisuudesta riippuen 2,40, 3,45 tai 4,05 prosenttia ennakko-perinnän alaisen palkan määrästä 1 päivän tammikuuta ja 30 päivän kesäkuuta 1991 välisenä aikana. Heinäkuun alusta syyskuun loppuun 1991 maksu perittäisiin 2,15, 3,45 tai 4,05 prosentin suuruisena. Loppuvuodesta 1991 kansaneläkemaksu olisi lain (1024/90) mukainen eli 3,15, 4,45 tai 5,05 prosenttia ennakko-perinnän alaisen palkan määrästä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun aleneminen yhdellä prosenttiyksiköllä valtaosalta vuotta 1991 keventää yritysten maksurasitusta noin 1,1 miljardilla markalla vuodessa. Kansaneläkelaitoksen tulot vähenevät samalla määrällä. Valtion suorittama kansaneläkelain 59 §:n mukainen valtioneuvoston lisäantaa myös 1,1 miljardilla markalla.

3. Säättämisjärjestys

Työnantajan kansaneläkemaksun määrästä annettavassa laissa maksujen määrät on vuodelta 1991 osittain esitetty vahvistettaviksi pysyvällä lailla säädetyistä tasosta poiketen. Sen vuoksi laki on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisesti yhdeltä vuodelta kannettavaa veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä.

Verotuksen viivästymisen vuoksi tarkemmat säännökset maksun määräytymisestä olisi tarvittaessa annettava asetuksella.

4. Voimaantulo

Esitys liittyy valtion vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen ja laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun poikkeuksellisesta alentamisesta vuonna 1991

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Poiketen siitä, mitä kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta 30 päivänä marraskuuta 1990 annetun lain (1024/90) 3 §:n 2 momentissa on säädetty työnantajan kansaneläkemaksusta, työnantaja suorittaa, niin kuin siitä erikseen säädetään, työnantajan kansaneläkemaksua 2,40 prosenttia 1 päivän tammikuuta ja 30 päivän kesäkuuta 1991 välisenä aikana, 2,15 prosenttia 1 päivän heinäkuuta ja 30 päivän syyskuuta 1991 välisenä aikana sekä 3,15 prosenttia 1 päivän lokakuuta ja 31 päi-

vän joulukuuta 1991 välisenä aikana ennakko-perinnän alaisen palkan määrästä. Jos liiketoimintaa harjoittavan valtionverotuksessa verovelvollisen työnantajan viimeksi toimitettua verotusta varten antamassa veroilmoituksessa ilmoittamien, kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoista tekemien säännönmukaisten poistojen määrä on ollut suurempi kuin 300 000 markkaa ja samalla vähintään 10 ja enintään 30 prosenttia hänen samana verovuotena maksamiensa palkkojen määrästä, maksun suuruus on viimeksi toimitettua verotusta

seuraavana kalenterivuotena kuitenkin 3,45 prosenttia 1 päivän tammikuuta ja 30 päivän syyskuuta 1991 välisenä aikana sekä 4,45 prosenttia 1 päivän lokakuuta ja 31 päivän joulukuuta 1991 välisenä aikana ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Jos tällaisen työnantajan edellä tarkoitettujen poistojen määrä on ollut suurempi kuin 300 000 markkaa ja samalla yli 30 prosenttia maksettujen palkkojen määrästä, on sanottu maksu 4,05 prosenttia 1

päivän tammikuuta ja 30 päivän syyskuuta 1991 välisenä aikana sekä 5,05 prosenttia 1 päivän lokakuuta ja 31 päivän joulukuuta 1991 välisenä aikana ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Tarkemmat säännökset maksun määräytymisestä voidaan antaa asetuksella.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1991.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Mauri Miettinen*

